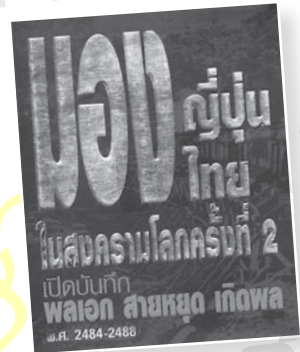

สารบัญ

เสนาศึกษา เล่มที่ ๗๙ ตอนที่ ๖ เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๕๖

- ★ ปวงประชาเป็นสุขสานต์ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำสองฝั่งลำน้ำชี..... ๑๓
- ★ ตามเสด็จทูลกระหม่อมอาจารย์ (ตอน ๒)..... ๑๖
- ★ ทฤษฎีสงคราม..... ๒๒
- ★ นักเรียนนายร้อยอ่านตรงนี้..... ๒๘
- ★ มองญี่ปุ่นไทยในสงครามโลกครั้งที่ ๒..... ๓๒
- ★ วันนิทรรศการวิชาการ..... ๓๗
- ★ รากไทย: ทวารวดี (ตอน ๑)..... ๔๓
- ★ โครงการสร้างเสริมความสามัคคี มีวินัยและจริยธรรม
นักศึกษาอาชีวศึกษา (ตอน ๑)..... ๔๘
- ★ รัฐธรรมนูญฉบับแรกของสหรัฐอเมริกา (ตอน ๑)..... ๕๓
- ★ อ่านแล้วเล่าต่อ..... ๖๐

๕๓

๖๐

๕๗

- ★ จดหมายของนักเรียนใหม่..... ๖๖
- ★ บทบาทของนายทหารนอกราชการ..... ๖๘
- ★ ธรรมให้อะไรแก่เรา..... ๗๒
- ★ ศิลปะการปกครองคน ในสามก๊ก ๒..... ๗๗
- ★ การ์ตูนประวัติศาสตร์ ลังกาสู่กะ-ปัตตานี..... ๘๐
- ★ ภาษาอังกฤษร่วมสมัย..... ๘๒
- ★ ฝันบอกโรคได้อย่างไร..... ๘๕
- ★ ร่วมไว้อาลัยวีรบุรุษเวียดนาม (แฉ็คผู้ฆ่ายักษ์)..... ๙๑
- ★ เปิดใจวัยเกษียณ (ตอน ๑)..... ๙๓
- ★ มีของดีมาฝาก..... ๙๗
- ★ เคล็ดลับเกร็ดความรู้..... ๑๐๐
- ★ ใครอะไรที่ไหน..... ๑๐๑
- ★ พุทธวจน..... ๑๐๓
- ★ ประวัติ พล.ม.๓..... ๑๐๗

๓๒

.....
ความคิดเห็นของผู้เขียนในหนังสือฉบับนี้ ไม่มีส่วนผูกพันกับทางราชการแต่ประการใด

โครงการสร้างเสริมความ สามัคคี มีวินัยและจริยธรรม นักศึกษาอาชีวศึกษา*

กองพันทหารราบ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและคณะ **

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยโครงการเพื่อ
ประเมินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หวังลดปัญหา
การทะเลาะวิวาทของ นักศึกษาอาชีวศึกษา ของ
๓ สถาบัน จากสถาบันวิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรี
ปอัสเทคนิก จำนวน ๑๐๖ คน วิทยาลัยเทคโนโลยี
ช่างอุตสาหกรรมกรุงเทพ จำนวน ๑๒๖ คน และ
วิทยาลัยเทคโนโลยีบางกะปิ จำนวน ๑๓๘ คน รวม
๓๗๐ คน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินขณะ
ฝึกอบรมของนักศึกษาอาชีวศึกษา ๓ สถาบัน ซึ่ง
เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิง
ปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ
จากนักศึกษาผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๓๕๐ คน
ข้อมูลเชิงคุณภาพจากครูและผู้บริหารจากสถาบัน
การศึกษาจากการสัมภาษณ์ร่วมกับโรงเรียนนายร้อย
พระจุลจอมเกล้า การตอบแบบสอบถาม และการ
สัมภาษณ์พูดคุยเชิงกลุ่ม จำนวน ๓๘ คน การเก็บ
ข้อมูลระหว่างการฝึกอบรมในวันที่ ๒๔-๒๘ เดือน
มิถุนายน ๒๕๕๖

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้มอบให้
กองพันทหารราบ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
เป็นหน่วยฝึกอบรม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
โดยเน้นการสร้างเสริมความสามัคคี มีวินัยและ
จริยธรรม รวมทั้งการปลูกฝัง ระเบียบวินัย ความรัก
ความสามัคคีในหมู่คณะ โดยได้นำมนำกระแส
พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง
การ “เข้าใจ เข้าถึง และการพัฒนา” ซึ่งสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ พ.อ.หญิง ผศ.ดร. นางงค์ คงเศรษฐกุล
และ ดร. ปฤษณา ชนะววรรษ ในเรื่อง “การยุติความ
รุนแรงในโรงเรียน” พร้อมทั้งนำทฤษฎี เช่น ทฤษฎี
การเรียนรู้ของมาสโลว์ ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y
ของ Mc Gregor และ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
โดยนำหัวข้อดังกล่าวในข้างต้นมาประยุกต์ใช้
ในกิจกรรมต่าง ๆ ในการฝึกอบรม

ผลประเมินโครงการ การดำเนินการฝึกที่
ผ่านมา ๕ วัน ผลการฝึกอยู่ในเกณฑ์ดี ครู อาจารย์
ทั้ง ๓ สถาบันมีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือ

* เป็นโครงการร่วมมือระหว่างกองทัพบกและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

** พ.อ.ตรีบัณฑิต จิตวีศรีอร่าม E-mail – address treebodin@gmail.com หัวหน้าคณะผู้ฝึก ประกอบด้วย พ.ต.สำเริง คล้ายมงคล
ผอ.๓ พัน.ร.ร.จปร, พ.อ.วรวุฒิ แสงทอง เสธ. กรม นนร. รอ. และ พ.ท. วันชนะ สวัสดิ์ ผบ. พัน. กรม นนร.รอ. วิทยาการรับเชิญ และ
พ.อ.หญิง ผศ.ดร.นางงค์ คงเศรษฐกุล และ ดร. ปฤษณา ชนะววรรษ ที่ปรึกษาโครงการ

ในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี นักศึกษาเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี มีนักศึกษาส่งกลับจำนวน ๔ คน จากเทคโนโลยีบางกะปิ เนื่องจากปัญหาสุขภาพ และมีนักศึกษาเดินทางมาเพิ่มเติมจำนวน ๒ คน นักศึกษาส่วนใหญ่พึงพอใจ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี และสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดได้ดีมาก นักศึกษาเปิดใจพูดคุยและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างสถาบันได้อย่างดี รวมทั้งเห็นสมควรจัดโครงการกิจกรรมสาธารณประโยชน์ขยายผลจากการฝึกกิจกรรมต่อเนื่อง โดยให้มีการประชาสัมพันธ์ในแง่มุมที่ดี เนื่องจากนักศึกษากลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีโอกาสน้อยในการแสดงออกในแง่มุมที่สังคมยอมรับ

ข้อเสนอแนะ ๑) การทำกิจกรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้นักศึกษาทั้ง ๓ สถาบัน ในกลุ่มนี้ทำการฝึกไป แล้วเพื่อให้เกิดผลดีอย่างต่อเนื่องส่งผลให้สังคมเปิดใจยอมรับนักศึกษากลุ่มนี้มากขึ้น ๒) ควรทำกิจกรรมพัฒนาบุคลากรครู อาจารย์ อย่างต่อเนื่อง จากที่ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้กรุณาจัดการสัมมนาครู อาจารย์ และผู้บริหารทั้ง ๓ สถาบันไปแล้วในเรื่องลดความรุนแรงในระบบโรงเรียน

เกริ่นนำ

สถานการณ์ความขัดแย้งมีเกิดขึ้นได้เสมอและมีมาตลอด โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคมการเมือง ซึ่งความขัดแย้งเริ่มต้นที่ความคิดเห็นไม่ตรงกัน ผลประโยชน์ ขัดกันหรือการชั่งชิงอำนาจทางการเมือง พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งทั้งหลายในสังคมไทยได้พัฒนารูปแบบที่กว้างขวาง รุนแรงขึ้นตามวันเวลา การขยายผลความขัดแย้งมีมาอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญที่สุด คือ การเผยแพร่สถานการณ์ความขัดแย้งผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ ที่สามารถเพิ่ม

กระแสการรับรู้และความรู้สึกในสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้งต่าง ๆ นั้น มีสิ่งที่นำเสนอควบคู่กันมา คือ พฤติกรรมการแสดงออกที่รุนแรงในรูปแบบการใช้ภาษา วาจา ท่าที และรูปแบบ ซึ่งย่อมส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ ได้ทุกขณะ ปฏิเสธไม่ได้ที่การส่งผ่านข้อมูล ข่าวสาร ต่อสังคมนั้น ไม่อาจปิดกั้น การเรียนรู้และประสบการณ์ให้กับบุคคลทุกเพศทุกวัย ทุกรุ่น ทุกกลุ่ม

ปฏิเสธไม่ได้ว่ากลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเราเคยนิยามพวกเขาเสมอมาว่า เป็นวัยแรง วัยอยากรู้ อยากเห็น วัยที่ต้องการแสดงออก วัยที่ต้องการการยอมรับรวม ๆ แล้วมีสำนวนที่ถูกใช้แทนกลุ่มพวกเขาว่า “วัยโจ๋” ซึ่งมีข่าวคราวแสดงให้เห็นรับรู้รับทราบผ่านสื่อมากที่สุด ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งแน่นอนที่สุดว่าข่าวในด้านบวกนั้นได้รับความสนใจน้อยไม่ว่าจะเป็นข่าวด้านการประสบความสำเร็จในการแข่งขันความเป็นเลิศด้านวิชาการของนักเรียน การแข่งขันกีฬา การแข่งขันทักษะทางวิชาชีพหรือด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ซึ่งได้รับความชื่นชมแล้ว ข่าวดังกล่าวก็ผ่านเลย ลืมเลือนกันไป

แต่หากเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับด้านลบ ความเอือมฉาวด้านต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด มั่วสุมทางเพศ คลิปลามก ฆาตกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อเหตุ

ทะเลาะวิวาท ระหว่างสถาบันฯ ของกลุ่มนักศึกษา อาชีวศึกษา ซึ่งอ้างกันว่ามีผลกระทบรุนแรงต่อชีวิตของผู้คนและเหยื่อที่ต้องรับเคราะห์โดยที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

หากจะกล่าวถึงเรื่องราวทั้งหลายที่หยิบยกมาล้วนเป็นปัญหาที่เริ่มต้นจากระดับปัจเจกที่มีครอบครัวเป็นพื้นฐาน ปัญหาเหล่านั้นยังคงดำรงอยู่สังเกตได้จากกระแสข่าวจากสื่อทุก ๆ ประเภท ท้ายที่สุดปัญหาทั้งหลายตกผลึกเป็นปัญหาเดียวกันคือปัญหาด้านความประพฤติของเยาวชน โดยมีหน่วยราชการ องค์กรทั้งหลายที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบ ปัญหาทั้งหลายนั้นมีลักษณะเชื่อมโยงเกี่ยวข้องเป็นปมที่ขัดเกลียดแล้วประสานเป็นเงื่อน ๆ ต่อเติมให้เป็นปมเดียวกันภายใต้คำว่า **“ปัญหาสังคม”**

ในการนี้หน่วยงานทั้งของภาครัฐ และองค์กรอิสระรวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร นักวิชาการ มิได้มองเห็น พยายามขบคิดเพื่อแก้ปัญหาไปตามแนวทางที่เกี่ยวข้องในหน้าที่ของตน อีกทั้งนักวิจัยจากสถาบันศึกษาต่าง ๆ โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษาต่างพยายามวิเคราะห์เจาะลึกถึงปัญหาทั้งหลายตามกระบวนการวิจัยจนได้ข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอต่อการแก้ปัญหา โดยเฉพาะงานชิ้นสำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยดร.ปฤษณา ชนะวรรษ คณะครุศาสตร์ กับ พ.อ.หญิง ผศ.ดร. นภาพงค์ คงเศรษฐกุล กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ร่วมกันดำเนินงานอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่ ภายใต้การสนับสนุนของสำนัก

งานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทำการดำเนินงานวิจัยภายใต้ชื่อ “การยุติความรุนแรงในระบบโรงเรียน”

ต่อมาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จึงได้ใช้งานวิจัยดังกล่าวเป็นแนวทางภายใต้ภารกิจร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนดำเนินโครงการ “สร้างเสริมความสามัคคี มีวินัยและจริยธรรม นักศึกษาอาชีวศึกษา” ภารกิจของกองทัพพบกโดยการอำนวยการของผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าซึ่งมีกำหนดการเป้าหมาย จุดประสงค์ วิธิดำเนินการ ตลอดจนการประเมินผล พอที่จะสรุปให้เห็นตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การประชุมระดมสมองเพื่อสร้างแผนปฏิบัติงาน โดยเน้นผู้เข้าอบรมเป็นสำคัญ ในการนี้มีการวางแผนเป็น ๒ ระยะของการทำงาน เริ่มด้วยการวางแผนเอาวันเวลา กำหนดการ และบุคคลผู้เกี่ยวข้องอันได้แก่

๑. โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าโดยกองกิจการพลเรือนเป็นผู้ประสานงานร่วมกับกองพันทหารราบซึ่งเป็นหน่วยฝึกอบรมทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ
๒. สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนทั้ง ๓ สถาบัน
๓. กรมสุขภาพจิต
๔. กองงานส่วนพระองค์ “ปิดทองหลังพระ”
๕. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

๖. นักวิจัยเรื่อง “การยุติความรุนแรงในระบบโรงเรียน” คือ ดร.ปฤษณา ชนะวรรษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และ พ.อ.หญิง ผศ.ดร. นภาพงค์ คงเศรษฐกุล กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าซึ่งการวางแผนกรอบแรก กำหนดให้มีการดำเนินการฝึก แบ่งเป็น ๒ ห้วง

ห้องที่ ๑ ประมาณเดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
รับผิดชอบการฝึกโดย ทท.๑ มอบให้ ร้อย. ลว.ไกล
พล.๑ รอ. เป็นผู้ดำเนินการฝึก แบ่งเป็น ๒ รุ่น (งบ
ประมาณของกองทัพบก)

- รุ่นที่ ๑ เป็นนักเรียนอาชีวะชั้น ปวช.ปี
๑ ที่กำลังจะขึ้นปี ๒ จำนวน ๑๐๕ นาย

- รุ่นที่ ๒ เป็นนักเรียนอาชีวะชั้น ปวช.
ปี ๒ ที่กำลังจะขึ้นปี ๓ จำนวน ๑๐๕ นาย

ห้องที่ ๒ ประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ รับผิดชอบการฝึกโดย รร.จปร. เป็นผู้ดำเนินการฝึก
จำนวน ๑ ครั้ง ๕ วัน เป็นเด็กนักเรียนใหม่ที่กำลัง
จะเข้าเป็นนักเรียนอาชีวะ (เด็กดี) จำนวน ๖๐๐ คน
(งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน)

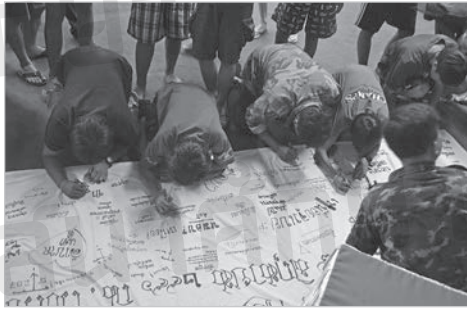
จากนั้นมีการประชุมกรอบระหว่าง กอง
กิจการพลเรือน กองพันทหารราบและคณะนักวิจัย
ในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาพร้อมกันกรองให้เห็น
ต่อรูปแบบ วิธีการ ยุทธศาสตร์และการประเมินผล
ซึ่งแนวทางหลักนั้น คือ จุดยืนของการทำงานและผู้
ปฏิบัติงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นคือ เข้าใจ เข้าถึง และ
พัฒนา อันเป็นแนวทางที่ประชาชนคนไทยทุกคน
น้อมรับใส่เกล้าใส่กระหม่อม เน้นแนวทางในการ
ทำงานในทุกหมู่เหล่า คณะทำงานเชื่อว่าจุดยืนอัน
ทรงอิทธิพล ศักดิ์สิทธิ์ น่าจะบรรลุเป้าหมายได้อย่าง
แน่นอน

การเริ่มดำเนินการระยะแรก เป็นรูปแบบการ
ฝึกระเบียบวินัย ฝึกฝนร่างกายให้สามารถบังคับ
ตนเองได้ ให้สามารถอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และมี
ทัศนคติมองโลกแง่ดี การฝึกฝนดังกล่าวใช้เวลา
ทั้งสิ้น ๕ วัน อยู่ภายใต้การอำนวยความสะดวกโดยตาม
แนวคิดแบบยึดและฝึกฝนระเบียบวินัยอย่างเข้มข้น

ต่อมาเป็นระยะที่ ๒ ที่เน้นการใช้วินัยและ
ฝึกฝนอุดมการณ์ร่วมกัน ในการดำเนินการครั้งนี้มี
การปฏิบัติกิจกรรมเต็มรูปแบบตามแผนตั้งแต่วันที่
๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖

หากจะพูดถึงบรรยากาศในการดำเนิน
โครงการนั้น ในฐานะที่นักวิจัยเป็นผู้ร่วมคิด ร่วม
ศึกษาพฤติกรรมตั้งแต่เริ่มต้นลงพื้นที่นั้น ผู้วิจัยมี
ฐานะเป็นผู้ประเมินคู่ขนานไปพร้อม ๆ กันในช่วง
เวลาดำเนินการ โดยใช้เครื่องมือแรกคือ การเฝ้า
สังเกต และจับตาดูบรรยากาศเป็นระยะๆ ต่อมาคือ
การสร้างแบบสอบถามต่อผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด
โดยที่แบบสอบถามจะเน้นการตั้งคำถาม ๓ ระยะ
คือ ระยะก่อนเข้าร่วมโครงการ ระยะที่อยู่ระหว่าง
การเข้าโครงการ และระยะที่เป็นความคาดหวังใน
การดำเนินชีวิตหลังจบโครงการ ประเด็นคำถามลง
ลึกในความรู้สึกก่อนเข้าร่วมโครงการ ขณะการ
ดำเนินโครงการ และความคาดหวังหลังการดำเนิน
การ เพื่อนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง
ด้านความรู้สึกในแต่ละระยะเวลาที่ร่วมโครงการ
รวมทั้งการประเมินด้วยการสัมภาษณ์เชิงกลุ่ม
(Focus Group) กับครูอาจารย์ที่ร่วมดูแลนักศึกษา
ตลอดเวลาที่เข้าร่วมโครงการ ในการพูดคุยกับครู
อาจารย์นั้น ประเด็นสำคัญ คือ ระบบการดูแลช่วย
เหลือนักศึกษาทั้งระบบ รวมทั้งวิเคราะห์รูปแบบการ
แก้ปัญหากรณีการก่อการทะเลาะวิวาททั้งในและ
นอกสถานศึกษา

อารมณ์ ความรู้สึก และสิ่งเล็กๆ ที่อยู่ในใจ

อาจารย์อาชีวะศึกษาหรือครูที่สอนเด็กช่างตามความหมายของคนทั่วไปในสังคมส่วนใหญ่นั้นส่วนใหญ่ อดีตคือ นักศึกษาที่เป็นเด็กช่างมาก่อนให้ความเห็นว่า เขาถูกมองจากสังคมด้วยสายตาที่เหมินเฉย เย็นชา แฝงความหวาดระแวง อาจารย์เหล่านี้รับภาระทางสังคมคือ ปกครอง ดูแล ควบคุม และสอนสั่งทางวิชาการ ซึ่งมักจะเป็นเด็กที่มีปัญหาครอบครัว ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ หรืออาจอยู่แต่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ บางรายเรียนไม่จบ แล้ว “ถูกกีดกัน” ออกมา (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงกลุ่มครูและอาจารย์ทั้ง ๓ สถาบัน) ซึ่งสถาบันอาชีวะจะต้องรับอยู่แล้ว โดยเฉพาะสถาบันเอกชนที่ไม่มีทางเลือกมากนัก ในสายตาของอาจารย์ที่ต้องดูแลเด็กเหล่านี้ประมาณไว้ว่า ประมาณ ๖๐% ไม่ค่อยดี คือ ก้าวร้าว หัวแข็ง เด็กผู้หญิงมักจะแข่งกระด้าง

จากสภาพเด็กที่ได้รับเข้ามา เมื่อเข้าสู่ระบบของสถาบันศึกษา อาจารย์ทั้งหลายต่างวิเคราะห์ว่าสาเหตุสำคัญมาจากครอบครัว เช่น อาจารย์รายหนึ่ง

ยกตัวอย่างให้เห็นว่า “เด็กเค้าติดกับพ่อแม่ เมื่อเข้ามาอยู่ในสถานศึกษาระดับนี้ ดื้อมาตลอด ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ครั้นมาถึงสถานศึกษาระดับนี้หากคนไหนไม่ยอมครูก็จะเป็นฮีโร่ในกลุ่มของเพื่อน” โดยครูท่านนี้เสนอความเห็นที่ต้องเอาให้อยู่ พร้อมทั้งเสนอประมาณการว่า “ความยาก” ของการดูแลเด็กกลุ่มดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นสิบเท่า

ในขณะที่อาจารย์กำลังพูดถึงเด็กคือ เกเรจำนวนหนึ่ง พร้อม ๆ กันนั้น ก็มีอาจารย์เสนอแง่มุมที่ต่างกันไปด้วยประเด็นของความ “เก็บกด” คือประเภทไม่แสดงออก โดยที่ปัญหานั้นดูเหมือนจะไม่มีอะไร แต่หากบอกให้กว้าง ๆ อาจารย์อธิบายว่า พวกเขามีพฤติกรรมที่ยากจะแก้ไข ไม่ร่วมกิจกรรมใด ๆ จมอยู่กับอาการเก็บกด พฤติกรรมแย่งเรื่อง ๆ ซึ่งชวนให้หวาดหวั่นว่าสักวันหนึ่งหากถึงที่สุดแล้ว เขาอาจก่อเหตุที่ยากแก่การรับมือได้

จบตอนที่ ๑ อ่านต่อเล่มหน้า

อ่านแล้วเล่าต่อ

ธิดาสุรสีห์

ตั้งแต่วันที่ ๑๙ เมษายน - ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ กรุงเทพมหานครได้รับมอบให้เป็นเมืองหนังสือโลก (Bangkok World Book Capital, 2013) โดย UNESCO กับ คณะกรรมการ World Book Capital (WBC) มอบธง “เมืองหนังสือโลก” อย่างเป็นทางการให้แก่กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๒๓ เมษายน ศกนี้

องค์การยูเนสโกร่วมกับสมาคมผู้จัดพิมพ์นานาชาติ (International Publishers Association-IPA) และสหพันธ์สถาบันและสมาคมห้องสมุดนานาชาติ (International Booksellers Federation-IBF) ได้ประกาศคัดเลือก “เมืองหนังสือโลก” หรือ World Book Capital มาตั้งแต่ ค.ศ. ๒๐๐๑ (พ.ศ. ๒๕๔๔) โดยพิจารณาจากเมืองที่เสนอแผนงานโครงการส่งเสริมการอ่าน ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑. สามารถสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทุกระดับ ทั้งในประเทศและนานาชาติ

๒. มีแผนพัฒนาหนังสือและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง

๓. ส่งเสริมสนับสนุนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

Bangkok World Book Capital 2013 ใช้ยุทธศาสตร์ ๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑. สื่อสารสาธารณะอย่างเข้มข้นเพื่อเปลี่ยนวิถีคิดของสังคมต่อการอ่าน

๒. เป็นแกนกลางกำหนดนโยบายและงบประมาณ

๓. สร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมการอ่านอย่างกว้างขวาง

๔. เน้นการพัฒนาและขยายพื้นที่ส่งเสริมการอ่านเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้อ่านทุกที่ทุกเวลาในพื้นที่การอ่านที่มีคุณภาพ

๕. สร้างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายให้ครอบคลุมทุกช่วงวัย

แนวความคิดของกรุงเทพมหานครเมืองหนังสือโลก (BWBC) มีดังนี้

๑. อ่านเพื่อรัก คือ รักรากเหง้า รักตนเอง รักผู้อื่น และรักโลก

๒. อ่านเพื่อรู้จัก คือ รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น และรู้จักโลก

รักและรู้จักจะนำไปสู่การสร้างสรรค์พัฒนาชีวิตและสังคมให้ก้าวหน้าทุกด้าน ทั้งความรื่นรมย์ สันติสุข และสันติภาพ

“เสนาศึกษา” ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ซึ่งถือกำเนิดมาตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๔๕๔ นับจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา ๙๘ ปี ยังคงทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ วิชาทหาร และสารบันเทิงให้แก่นักเรียนนายร้อยและสมาชิก ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้นักเรียนนายร้อยครูอาจารย์ ข้าราชการทหาร และนักเขียนทั่วไป ส่งบทความข้อคิดความเห็นมาลงพิมพ์เพื่อแลกเปลี่ยนสาระความรู้ ความรอบรู้ ความบันเทิงและประสบการณ์ร่วมกัน ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๖) สมาชิกเสนาศึกษาเพิ่มจำนวนมากขึ้น จำนวนผู้ส่งบทความข้อเขียนให้แก่เสนาศึกษาก็เพิ่มมากขึ้นด้วย อันเป็นสิ่งยืนยันว่าคนไทยอ่านมากขึ้นและเขียนมากขึ้นเช่นกัน

ช่วงนี้ผู้เขียนไม่มีโอกาสไปเที่ยวที่ไหนเพราะทันตแพทย์ถอนฟันเกือบหมดปาก และอยู่ระหว่างให้รากฟันเทียม set ตัวก่อนทำฟันปลอมครอบบนรากฟันเทียมอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ ๓ เดือนก่อนจะมีโอกาสออกไปหาอะไรอร่อย ๆ กินได้ จึงเป็นโอกาสให้ลดความอ้วนไปในตัวด้วย ขณะเดียวกันผู้เขียนได้ใช้เวลาว่างเดินทางท่องเที่ยวทั่วโลก และปัจจุบันด้วยการหยิบหนังสือที่มีอยู่ในบ้านมาอ่านแล้วเก็บสาระน่ารู้มาเขียนเล่าให้นักเรียนนายร้อยและสมาชิก “เสนาศึกษา” ได้รับรู้ร่วมกัน อันเป็นที่มาของการเปิดคอลัมน์ “อ่านแล้วเล่าต่อ” ลัก ๓ เรื่อง

เรื่องที่ ๑ วันทางจันทรคติ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีพระราชพิธียกเสาหลักเมืองเมื่อวันที่ ๑^๐ ๖ ค่ำ ปีมะโรง จัตวาศก ศักราช ๑๑๔๔ เวลาบ่ายแล้วสี่สิบห้านาที ณ บริเวณมุมด้านตะวันออกเฉียงเหนือของพระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๑^๐ ๖ ค่ำ ปีมะโรง จัตวาศก ศักราช ๑๑๔๔ เป็นการเขียนวันเดือนปีแบบโบราณทาง

จันทรคติ เพราะถือทางเดินของดวงจันทร์เป็นหลัก อ่านว่า วันอาทิตย์ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือนหก ปีมะโรง จัตวาศก จุลศักราช ๑๑๔๔

ในหนังสือ “ชีวิต การงาน หลักธรรม สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังษี)” หน้า ๑๖๔ - ๑๖๖ กล่าวถึงธรรมเนียมการนับวันเดือนปีตามที่นักปราชญ์ผู้รู้โหราศาสตร์ตั้งแต่ครั้งปฐมกาลในชมพูทวีปบัญญัติกำหนดเอาชื่อดวงดาวในท้องฟ้ามาตั้งเป็นชื่อ วัน เดือน ปี ดังนี้

เอาชื่อ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดาวอังคาร ดาวพุธ ดาวพฤหัสบดี ดาวศุกร์ และดาวเสาร์ รวม ๗ ดวง มาตั้งชื่อวันทั้ง ๗ วัน แล้วให้นับเวียนไปมาทุกเดือนทุกปี

เอาชื่อดวงดาวรูปสัตว์และดาวรูปอื่น ๆ มาตั้งเป็นชื่อเดือนทั้ง ๑๒ เดือน ดังนี้

เดือนเมษายน	ใช้ดาวรูปเนื้อ
เดือนพฤษภาคม	” วัวผู้
เดือนมิถุนายน	” คนคู่หนึ่ง
เดือนกรกฎาคม	” ปูป่าหรือปูทะเล
เดือนสิงหาคม	” ราชสีห์
เดือนกันยายน	” หญิงสาวที่นารักใคร่
เดือนตุลาคม	” คันทิ้ง
เดือนพฤศจิกายน	” แมลงปอง
เดือนธันวาคม	” ธนู
เดือนมกราคม	” มังกร
เดือนกุมภาพันธ์	” หม้อ
เดือนมีนาคม	” ปลา (ตะเพียน)

เอาดาวรูปสัตว์ ๑๒ ดวงที่ประทับอยู่ในท้องฟ้าเป็นชื่อปีทั้ง ๑๒ ปี ดังนี้

ปีชวด	ใช้ดาวรูปหนู
ปีฉลู	” วัวตัวผู้
ปีขาล	” เสือ
ปีเถาะ	” กระต่าย

ปีมะโรง	"	งูใหญ่ คือ นาค
ปีมะเส็ง	"	งูเล็ก คือ งูธรรมดา
ปีมะเมีย	"	ม้า
ปีมะแม	"	แพะ
ปีวอก	"	ลิง
ปีระกา	"	ไก่
ปีจอ	"	หมา/สุนัข
ปีภุณ	"	หมู/สุกร

การนับปีตั้งแต่โบราณใช้การนับปีเริ่มจากปีชวด ฉลู ขาล จนถึงปีภุณ ได้ ๑๒ ปี เป็น ๑ รอบ เรียกว่า ปีสิบสองนักษัตร ถ้านับได้ ๕ รอบก็เป็น ๖๐ ปี เมื่อได้ ๖๐ ปีแล้วก็ตั้งต้นใหม่ วัน เดือน ปี จะตรงกับรอบก่อนเสมอไป

การบอกชื่อ ศก ว่า เอกศก โทศก ตรีศก จัตวาศก เบญจศก ฉศก สัปตศก อัฏฐศก นพศก และ สัมภุทธิศก รวมกัน ๑๐ ปี กำกับท้ายชื่อปีสิบสองนักษัตร เพราะตัวหนังสือที่บอกชื่อศก ซึ่งแปลว่าหนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า จนถึงสิบนั้น จะไม่ซ้ำกันจนกว่าจะครบ ๖๐ ปี (๕ รอบ) ดังเช่น ผู้เขียนเกิดวันพุธขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนห้า ปีมะโรง จัตวาศก ศักราช ๑๓๑๔ (พ.ศ. ๒๔๙๕) เมื่อผู้เขียนอายุย่างเข้า ๖๑ ปี (ศักราช ๑๓๗๔ หรือ พ.ศ. ๒๕๕๕) วันเดือนปีจะตรงกันกับเมื่อเกิดจึงเท่ากับเกิดใหม่อีกครั้ง คงต่างกันแต่เลขศักราชเท่านั้น ศักราชที่กล่าวถึงนี้คือ จุลศักราชนั่นเอง ถ้าต้องการจะทราบว่าจะตรงกับพุทธศักราชเท่าไร ก็เอา ๑๑๘๑ บวกกับศักราช เช่น ศักราช ๑๓๑๔ บวกกับ ๑๑๘๑ เท่ากับพุทธศักราช ๒๔๙๕ เป็นต้น

การกำหนดเวลาสมัยก่อนใช้นับเวลาเริ่มตั้งแต่ย่ำรุ่งจนถึงย่ำค่ำเป็นระยะเวลาวันหนึ่ง ๑๒ ชั่วโมง เวลาย่ำค่ำจนถึงย่ำรุ่งเป็นระยะเวลาคืนหนึ่ง ๑๒ ชั่วโมงเท่ากัน เรียกรวมว่าวันกับคืนหนึ่ง นี้เป็นการนับวันอย่างชาวบ้าน ถ้านับแบบราชการจะนับตั้งแต่เที่ยงคืนล่วงแล้วจนถึงเที่ยงคืนของ วันถัดไปเป็นวันหนึ่ง ๒๔ ชั่วโมง เช่น คนเกิดวันพุธเวลา ๑

นาฬิกา ถ้านับอย่างชาวบ้านก็ยังเป็นวันพุธ แต่ถ้านับแบบราชการก็จะเป็นวันพฤหัสบดี

จะสังเกตได้ว่า เวลา ๖ นาฬิกาชาวบ้านเรียกว่า ย่ำรุ่ง เวลา ๑๘ นาฬิกา เรียกว่า ย่ำค่ำ คำว่า "ย่ำ" ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน หน้า ๙๐๕ หมายถึง ตีกลองหรือฆ้องถี่ ๆ หลายครั้งเพื่อบอกเวลาสำหรับเปลี่ยนยาม ถ้ากระทำในเวลาเช้าเรียกว่า ย่ำรุ่ง (ราว ๐๖.๐๐ น.) ถ้ากระทำในเวลาค่ำเรียกว่า ย่ำค่ำ (ราว ๑๘.๐๐ น.) ราชการคงบอกเวลาด้วยการย่ำฆ้องกลอง ถ้าเป็นกลางวันก็ตีกลอง ถ้าเป็นกลางคืนก็ตีฆ้อง จึงมีคำพูดว่า "ย่ำรุ่ง" กับ "ย่ำค่ำ" ในภาษาไทย

อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
	1 แรม 6 ค่ำ เดือน 4	2 แรม 7 ค่ำ เดือน 4	3 แรม 8 ค่ำ เดือน 4	4 แรม 9 ค่ำ เดือน 4	5 แรม 10 ค่ำ เดือน 4	6 แรม 11 ค่ำ เดือน 4
7 แรม 12 ค่ำ เดือน 4	8 แรม 13 ค่ำ เดือน 4	9 แรม 14 ค่ำ เดือน 4	10 แรม 15 ค่ำ เดือน 4	11 ขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5	12 ขึ้น 2 ค่ำ เดือน 5	13 ขึ้น 3 ค่ำ เดือน 5
14 ขึ้น 4 ค่ำ เดือน 5	15 ขึ้น 5 ค่ำ เดือน 5	16 ขึ้น 6 ค่ำ เดือน 5	17 ขึ้น 7 ค่ำ เดือน 5	18 ขึ้น 8 ค่ำ เดือน 5	19 ขึ้น 9 ค่ำ เดือน 5	20 ขึ้น 10 ค่ำ เดือน 5
21 ขึ้น 11 ค่ำ เดือน 5	22 ขึ้น 12 ค่ำ เดือน 5	23 ขึ้น 13 ค่ำ เดือน 5	24 ขึ้น 14 ค่ำ เดือน 5	25 ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5	26 แรม 1 ค่ำ เดือน 5	27 แรม 2 ค่ำ เดือน 5
28 แรม 3 ค่ำ เดือน 5	29 แรม 4 ค่ำ เดือน 5	30 แรม 5 ค่ำ เดือน 5				Top
เมษายน 2556/2013						
6 วันจันทร 13 , 14 , 15 วันสงกรานต์						

การนับวันเดือนปีและเวลาในปัจจุบัน แม้จะใช้สุริยคติซึ่งถือเอาทางเดินของดวงอาทิตย์เป็นหลัก ก็ยังคงกำหนดวันเดือนปีอย่างจันทรคติไว้ในปฏิทินเพื่อให้เกี่ยวข้องกับพิธีทางพุทธศาสนา ดังคำบอกศักราชของพระเวลาดำเนินต้นเทศน์ จะมีคำว่า "ดิถี" เช่น ดิถีขึ้น ๘ ค่ำ ดิถีแรม ๑๔ ค่ำ คำว่า ดิถี แปลว่า วันตามจันทรคติ ปัจจุบันคำว่า "ดิถี" ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ๑ มกราคมที่ใช้กันในปัจจุบัน ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิม คือ แปลว่า วาระหรือวันทั่ว ๆ ไป

ตั้งในวันและเวลามหามงคลในพระราชพิธี
ยกเสาหลักเมือง เมื่อวันที่ ๑^๖ ค่ำ ปีมะเส็ง จัตวาศก
ศักราช ๑๑๔๔ เวลาบ่ายแล้วสี่สิบห้านาทีทาง
จันทร์คติ จึงตรงกับสุริยคติว่า วันอาทิตย์ที่ ๒๑
เมษายน พุทธศักราช ๒๓๒๕ เวลา ๐๖.๔๕ น.

เรื่องที่ ๒ หวยบนดินในสมัยรัชกาลที่ ๓

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรง
ราชานุภาพ ทรงพระนิพนธ์ถึงมูลเหตุการตั้งอาคาร
หวยในเมืองไทยไว้ในตำนานการเลียบอนเบี้ยและ
เลียบหวย ความตอนหนึ่งว่า

เมื่อปีเถาะ (พ.ศ. ๒๓๗๔) น้ำมาก ต่อมาปี
มะโรงน้ำน้อย ข้าวแพงต้องซื้อข้าวต่างประเทศ
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราช
ดำริว่า เงินตราบัว เงินตราครุฑ และเงินตราปลา
(เงินบาทพดด้วง) ได้ทำออกใช้มากมาย แต่หายไป
หมด จึงทรงสงสัยว่า ราษฎรจะเอาเงินไปซื้อฝิ่นมา
เก็บไว้ขาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จับฝิ่น
เผาเป็นอันมาก แต่ตัวเงินก็ไม่ม่กลับมา

จึงทรงพระศรีชัยบาล (นายอากรสุรา) ซึ่งเรียก
กันว่า เจ้สัวหง กราบบังคมทูลว่า ราษฎรเก็บเงินฝิ่น
ดินไว้ไม่นำออกมาใช้ ถ้าเป็นอย่างนี้เมืองเงินจะตั้ง
หวยจึงจะได้เงิน พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่
หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เงินตั้งหวยและ
ให้เงินหอยเป็นนายอากรหอย

การเล่นหอย (หวยบนดิน) เกิดขึ้นครั้งแรกใน
เมืองไทยเมื่อปีมะแม ศักราช ๑๑๙๗ ตรงกับ พ.ศ.
๒๓๗๘ โรงหอยตั้งอยู่ในกำแพงเมืองใกล้สะพานหัน
เจ้สัวหงออกหอยเวลาเช้าวันละครั้ง ต่อมา พระศรี
วิโรจน์ดีศกราบบังคมทูลขอตั้งโรงหอยที่บางลำภู
(บน) ออกหอยเวลาค่ำวันละครั้ง จึงเรียกหอยโรงเช้า
และหอยโรงค่ำ ภายหลังโรงหอยเจ้สัวหงออกหอยทั้ง
เวลาเช้าและเวลาค่ำ เจ้สัวหงนำเอาตัวหอย ๓๖ ตัว
มาจากเมืองจีนซึ่งเงินเอาชื่อคนมาตั้งเป็นตัวหอย
แล้วเอาตัวอักษรไทยกำกับเพื่อให้คนไทยรู้จักตัว
หอยดังนี้

- อักษร ก อูปราชชื่อ สามหวย
- อักษร ข นายทหารชื่อ ง่วยไป
- อักษร ช ขุนนางผู้ใหญ่ที่จอบหวนชื่อ
เจียมกวย
- อักษร ค ผู้หญิงชาวตลาด ๒ คน
ชื่อ หะตั้ง
- อักษร ค ภรรยาเจ้าเมืองชื่อ เม่งจู
- อักษร ฌ หลวงจีนชื่อ ยิดชิว
- อักษร ง นายทหารโจรชื่อ จีเกา
- อักษร จ นางชีชื่อ อันสือ
- อักษร ฉ คนฆ่าหมูขายชื่อ จิตต
- อักษร ช พลเมืองชื่อ ฮกซุน
- อักษร ซ คนไซชื่อ แซหวน
- อักษร ฌ ขุนนางชื่อ ฮวยกัว
- อักษร ญ คนใช้ของเจ้าเมืองชื่อ ย่องเซ็ง
- อักษร ด หลวงจีนเป็นที่ปรึกษาชื่อ
กวางเหม็ง
- อักษร ต คนแจวเรือจ้างชื่อ ปิดตติ
- อักษร ถ ขุนนางชื่อ พันกั๊ย
- อักษร ท นางงามชื่อ เตียงเจียว
- อักษร ฒ เจ้าเมืองชื่อ ไท่เผ็ง
- อักษร น หลวงจีนชื่อ เทียนสิน
- อักษร บ หลวงจีนชื่อ แจหลี
- อักษร ป พลเมืองชื่อ กังสือ
- อักษร ผ คนตักเบ็ดชื่อ อิวหลี่
- อักษร ฝ คนไซชื่อ ง่วนกั๊ย
- อักษร พ คนไซชื่อ กิดปิ่น
- อักษร ฟ ลูกเขยเจ้าเมืองชื่อ เกากัว
- อักษร ภ โจรที่เป็นแม่ทัพชื่อ คุณชิว
- อักษร ม ขุนนางนายทหารชื่อ หันหุน
- อักษร ย ขุนนางชื่อ ฮ่องซุน
- อักษร ร น้องสาวเจ้าเมืองชื่อ กินเจ็ก
- อักษร ล หลวงจีนชื่อ เทียนเหลียง

อักษร ว หลวงจีนชื่อ แชน
 อักษร ส ขุนนางชื่อ ฮะไฮ้
 อักษร ห คนขายถ่านชื่อ บ้องหลิม
 อักษร ฟ คนโซชื่อ ง่วนกิด
 อักษร อ นักเรียนชื่อ บ้วนกิม
 อักษร ฮ ขุนนางนายทหารรักษาด่านชื่อ
 เจียสูน

เหตุที่อาศัยอักษรไทยเข้ากำกับ รัฐบาลจึงเรียกว่า อักษรหอย ก. ข. คนไทยที่เล่นหอยมักเรียกตัวหอยด้วยชื่ออักษรไทยและชื่อจีนกำกับกัน เช่น ม. หั้นหนุ, ย. ฮ่องซุน, จ. อันสือ, ซ. ยิดซัว, พ. กิดปิ่น, ป. กังสือ ซึ่งสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว (โต พรหมรังษี) ใ้ตัวหอยเหล่านี้ให้ชาวบ้านมาแล้ว

หอยครั้งเจ็ดหวงดูแลนั้น กำหนดให้แบ่งได้ตัวละบาทเป็นอย่างมาก ใครแทงถูกก็เอาไปขึ้นเงินที่เสมียนใช้ให้ ๓๐ ต่อ แต่ไม่คืนทุนเดิมให้ ผู้ถูกหอยคงได้ ๒๙ ต่อ ข้อดีของการเล่นหอยคือ ไม่ต้องเสียเวลาไปนั่งเล่นที่บ่อนเหมือนการพนันอื่น ๆ เช่น ไพ่ ถั่ว และโป

หอย ก. ข. นี้ สามารถเล่นได้ทุกวัน เจ้าของโรงหอยจะให้ตัวแทนไปตั้งโต๊ะรับแทงตามแหล่งชุมนุม ชาวบ้าน พระ และผู้ดีชาววังนิยมเล่นโดยให้ผู้อื่นแทงแทนได้ด้วยการแทงพียงชนะตัวใดตัวหนึ่งซึ่งถูกห่อผ้าไว้ เมื่อถึงเวลาหอยออก เจ้ามือก็เปิดผ้าแสดงตัวหอยประจำวัน ใครแทงถูกก็รับเงินไป คนใน

สมัยนั้นนิยมเล่นหอย ก. ข. กันมาก อักษรหอย ก. ข. หรือหอยบนดินเล็กในสมัยรัชกาลที่ ๖ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ปีมะโรง พ.ศ. ๒๔๕๙ ประมวลเวลาอายุของหอย ก. ข. หรือหอยบนดินได้ ๘๑ ปี

เรื่องที่ ๓ การทำพระทนต์ปลอมของรัชกาลที่ ๔

นายแพทย์แดนบิช บรัดเลย์ หรือหมอบรัดเลย์ กล่าวถึงพระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎเมื่อมีโอกาสเข้าเฝ้าเมื่อเดือนเมษายน ๒๓๗๙ ในฐานะแพทย์ ณ วัดบวรนิเวศ ว่า “เจ้าฟ้ามงกุฎมีพระชนมายุรุ่งราวคราวเดียวกับข้าพเจ้า” หมอบรัดเลย์เกิดเมื่อวันที่

๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๓๔๗ ส่วนพระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎ หรือพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ปีเดียวกันจากการตรวจพระวรกายทำให้หมอบรัดเลย์ทราบว่า

...เดิมทรงพระประชวรพระโรคในพระกรรณข้างขวา ซึ่งทำให้เส้นประสาทที่ควบคุมกล้ามเนื้อต่าง ๆ ในพระพักตร์เป็นอัมพาต ดังนั้นพระพักตร์ซึ่งขวาจึงหย่อนมากและพระโอษฐ์ถูกดึงดูไปทางซ้าย เวลาจะทรงรับสั่งต้องทรงจับพระโอษฐ์ด้านขวาพยุงไว้ พระเนตรขวามีเส้นพระโลหิตคั่งเต็มและเปลือกพระเนตรหย่อนเล็กน้อย กับมีตุ่มปูดโปนใต้พระกรรณข้างขวาก็ด้วย

แพทย์หลวงสันนิษฐานว่า พระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎทรงพระประชวรด้วยโรค “ลม” กล่าวคือ อาการ

จะเริ่มที่เท้าและค่อย ๆ แล่นขึ้นมาถึงที่ที่เป็นอยู่
ปัจจุบัน แต่หมอบรัดเลย์กราบบังคมทูลว่า พระโรค
ที่ทรงพระประชวรคืออัมพาตซีกซ้ายของพระเศียร
ทำให้พระโอบุสขี้บดเบี้ยวไปทางขวาอย่างมาก ภาย
หลังทรงหายพระประชวรแล้วแต่ความผิดปกติของ
พระโอบุสขี้ยังคงเห็นได้ชัดอยู่ตลอดพระชนม์ชีพ

ในหนังสือ “สยามแต่ปางก่อน ๓๕ ปี ใน
บางกอกของหมอบรัดเลย์” หน้า ๑๒๗ - ๑๒๘ กล่าว
ถึงพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า

...ดูจากลักษณะภายนอก เจ้าฟ้ามงกุฎทรง
มีพระวรกายค่อนข้างเล็ก กล้ามพระมังสาบอบบาง
และหลังจากทรงครองราชย์แล้วเพียงไม่นาน เส้น
พระเกศาก็ร่วงไปเกือบหมด พระเนตรขนาดธรรมดา
สีดำและฉลาดเฉลียว พระทนต์ซี่สุดท้ายหักไปแล้ว
ก่อนขึ้นเสวยราชย์ (พ.ศ. ๒๓๙๔) หรือไม่นานนัก
หลังจากนั้นเช่นเดียวกับที่ชาวสยามวัยขนาดนี้มักจะ
เป็นกัน ทรงปรับปรุงพระรูปโฉมตลอดจนการตรัสให้
ดีขึ้นได้อย่างทันควัน โดยใช้พระทนต์ซี่สุดท้ายทำด้วย

ไม้ฝาง ซึ่งทรงคิดประดิษฐ์ขึ้นเองด้วยพระปรีชาญาณ
อันเฉียบแหลม และรับสั่งให้ช่างทำถาวรสำหรับ
แนวพระทนต์ล่างของพระองค์ กล่าวกันว่า ทรงใช้
เรื่อยมาจนหนึ่งปีก่อนจะสวรรคต โดยไม่มีขุนนาง
หรือพระบรมวงศานุวงศ์องค์ใดทรงทราบเลย ส่วนปี
สุดท้าย (พ.ศ. ๒๔๑๑) ของพระชนม์ชีพทรงใช้พระ
ทนต์ปลอมทั้งชุดที่ทำอย่างถูกต้องโดยนายแพทย์
คอลลินส์ แห่งสิงคโปร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง
ประกาศหาทันตแพทย์มาทำพระทนต์ปลอม ๑ ชุด
ในราคา ๑,๐๐๐ ดอลลาร์ ดังนั้นนายแพทย์ วีดิ
คอลลินส์จึงเดินทางมาจากเมืองจีนโดยผ่านทาง
สิงคโปร์ถึงบางกอกในเดือนกันยายน ๒๔๑๐ แต่เมื่อ
คอลลินส์เข้าเฝ้าฯ และพยายามใช้มือล้วงเข้าไปใน
พระโอบุสขี้เพื่อทำแบบพิมพ์ซี่ฝังให้พอดีกับขนาดก็
ถูกห้ามไม่ให้กระทำเช่นนั้น และพระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงยินกรานจะพิมพ์พระ
ทนต์ด้วยพระองค์เอง

การที่ไม่ทรงยินยอมให้ทันตแพทย์ถูกต้อง
พระโอบุสขี้เพื่อพิมพ์พระทนต์ด้วยซี่ฝังแต่ทรงทำด้วย
พระองค์เอง ทำให้รอยพิมพ์พระทนต์ไม่ถูกต้อง
สมบูรณ์ แฉงพระทนต์ปลอมทั้ง ๒ ชุดที่ทำจากพิมพ์
นั้นจึงไม่สามารถใส่ได้พอดี ในที่สุดพระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าทรงยินยอมให้นายแพทย์คอลลินส์
เป็นผู้พิมพ์พระทนต์จึงได้รอยพิมพ์ที่ดีและทรงได้
พระทนต์ปลอมที่ทรงพอพระราชหฤทัย

หนังสืออ้างอิง

- ชีวิต การงาน หลักธรรม สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังษี) พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๗.
- ปราชญ์ เครื่องทอง. พระจอมเกล้าพระเจ้ากรุงสยาม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๗.
- ปองพล อติเรกสาร. รัตนโกสินทร์ กำเนิดกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, ๒๕๔๘.
- ศรีเทพ กุสุมา ณ อยุธยา และศรีลักษณ์ สง่าเมือง (แปล). สยามแต่ปางก่อน ๓๕ ปี ในบางกอกของหมอบรัดเลย์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๗.

ธรรมะ ให้อะไรแก่เรา

พล.ท.สุจินต์ หมวกแก้ว

เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันพระ ตรงกับวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ ได้ไปทำบุญที่วัดใกล้บ้าน ซึ่งได้ทำอยู่เป็นประจำ และในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาจะมีพระธรรมเทศนาเป็นประจำทุกวันพระ สำหรับวันพระครั้งนี้เป็นพระธรรมเทศนาเรื่อง “ธรรมะให้อะไรแก่เรา” ฟังจบแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องง่าย ๆ แต่เป็นที่ประทับใจมาก ใจความเกี่ยวกับการประพฤติธรรมหรือการปฏิบัติธรรมซึ่งนำความสุขมาให้ ทำให้สำนึกว่า เราเคยเข้าใจคลาดเคลื่อนค่อนข้างมากคือ เมื่อได้ยินคำว่าปฏิบัติธรรม มักเข้าใจว่าเป็นวัตรปฏิบัติที่เข้มข้น มีการสวดมนต์ภาวนาและฝึกกรรมฐานวิปัสสนา

แต่เมื่อฟังพระท่านเทศน์จนจบแล้ว จึงเห็นว่าเรื่องง่าย ๆ เช่นนี้เรามักละเลยหลงลืมกันจนบางทีก็หลงทาง จึงคิดว่าลองนำมาเผยแพร่ต่อท่านผู้อ่านผู้เป็นชาวพุทธ หรืออาจมิใช่ชาวพุทธก็ยิ่งได้ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์บ้างสำหรับท่านที่กำลังค้นหาทางสงบสุขโดยอาศัยธรรมะของศาสนาเป็นเครื่องชี้ทาง โดย ขออนุญาตคัดลอกมาเสนอทั้งหมดโดยมิได้แก้ไขหรือตัดทอน ดังต่อไปนี้.-

“ธรรมะให้อะไรแก่เรา”

“ธัมโม สุจิณโณ สุขะมาวะหาติ” แปลว่า ธรรมะที่ประพฤติปฏิบัติดีแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้

ในฐานะพุทธศาสนิกชน เราได้ยินคำว่า **ธรรม** หรือ **พระธรรม** หรือ **ธรรมะ** จนชินหู เพราะได้ รับการอบรมสั่งสอนให้ประพฤติธรรมให้เคารพธรรม ให้ถือธรรมเป็นที่พึ่ง และให้ปฏิบัติธรรม จึงควรทราบ ว่าธรรม หรือธรรมะนั้นคืออะไร ขอวิสัยเห็นว่า ในทาง ปฏิบัติ **ธรรมะ ก็คือความถูก-ความดี** คือ ถูกด้วย

ดีด้วย ถูกกับดีนี้แหละคือธรรมะ หรือพระธรรม เพื่อให้เห็นได้ชัด ต้องเอาฝ่ายตรงข้ามมาเทียบกันดู เหมือนเรารู้จักสีขาว ต้องเอาสีดำมาเปรียบเทียบให้เห็น เสร็จแล้วก็จะรู้ว่าสีขาวคืออย่างไร ฉะนั้น สิ่งที่ตรงกันข้ามกับธรรม ก็คืออธรรม **อธรรมได้แก่ ความผิด-ความเสีย** ตกกลางว่าธรรมคือ ถูก และ ดี อธรรมคือ ผิด และ เสีย เพื่อความเข้าใจง่ายขึ้น ขอยกตัวอย่างให้เห็นดังนี้

ความโหดร้าย
ความเย่อหยิ่งจองหอง
ความเกียจคร้าน
ขโมยเขากิน

กับ ความกรุณา
กับ ความอ่อนน้อมถ่อมตน
กับ ความขยันหมั่นเพียร
กับ ทำมาหากินเอง

สิ่งที่ตรงกันข้าม ๔ คู่นี้ ขอบได้โปรดตัดสินเอาเองว่า ข้างไหนถูก ข้างไหนผิด ข้างไหนดี ข้างไหนเสีย ฝ่ายใดถูกและดี ฝ่ายนั้นเป็นธรรม ฝ่ายใดผิดและเสีย ฝ่ายนั้นคืออธรรม

คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่เรียกว่าพระพุทธศาสนานั้น แบ่งออกเป็น ๒ คือ ๑. **ธรรมะ** ได้แก่ ข้อปฏิบัติเพื่อความดีงาม ๒. **วินัย** ได้แก่ ข้อปฏิบัติเพื่อความเรียบร้อยและฝึกหัดตน ในสองอย่างนี้ สำหรับวินัยเป็น**พุทธบัญญัติ** คือพระพุทธเจ้าทรงบัญญัติขึ้นไว้ ส่วนธรรมะนั้นเป็น**คำสอน**ของพระพุทธเจ้าให้เรารู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรผิด อะไรถูก เพื่อที่จะให้เราเองเป็นคนดี และรอดพ้นจากความชั่วความผิดต่าง ๆ

พระพุทธองค์ได้ทรงสอนไว้ว่า กฎเกณฑ์แห่งความถูกต้องความดี และความผิดความเสีย เป็นของมีอยู่แล้ว เป็นของทรงตัวอยู่อย่างนั้น จึงเรียกว่า ธรรมหรือธรรมะ หมายความว่า ถึงพระพุทธเจ้าจะไม่ทรงสอนเลย ถ้าใครไปทำในสิ่งที่ถูกเข้า ผู้นั้นก็เป็นอันทำถูก และเป็นผลดีแก่เขา ถ้าใครไปทำในสิ่งผิดผู้นั้นก็เป็นอันทำผิด และเป็นผลเสียแก่เขา **ความถูกต้องความผิดเป็นของมีกฎเกณฑ์อยู่ในตัวของมันแล้ว** ส่วนพระองค์เป็นผู้ที่บอกว่าจะผิดอะไรถูกเท่านั้น เปรียบเหมือนว่าพระองค์ทรงชี้บอกทางแก่คนเดินทางให้รู้ว่ามีหลุมอยู่ตรงไหน มีหนามอยู่ที่ใด แต่พระองค์มิใช่ผู้ขุดหลุม และมีใช้ผู้เอาหนามไปปักไว้หรือเปรียบเหมือนครูสอนนักเรียนว่า ๒ บวก ๒ นั้นที่ถูกแล้วต้องเป็น ๔ แต่ความจริงเกณฑ์ที่ว่า ๒ บวก ๒ เป็น ๔ นั้น เป็นเกณฑ์ที่ถูกต้องอยู่ในตัวแล้ว มิใช่ครูเป็นผู้สั่งให้มันถูก พระพุทธเจ้าก็ทรงอยู่ในฐานะ

ของผู้บอกคนเดินทาง และเป็นครูผู้สอน เช่น สอนว่าความกตัญญูเป็นความดี ใครจะนับถือศาสนาอะไรก็ตาม หากกตัญญูก็ดีทุกคน และคนที่ไม่เคยเรียนธรรมะ เลยไม่รู้ว่าจะประพฤติเจ้าสอนอย่างไร แต่เขามีความกตัญญูขึ้นเอง เขาก็เป็นอันทำความดี

บางคนเข้าใจว่าธรรมะเป็นเรื่องหนึ่งต่างหากจากงานบริหารชีวิต ถ้าจะทำมาหากินก็ยังไม่ต้องพูดถึงการปฏิบัติธรรมะ และถ้าจะปฏิบัติธรรมะก็ไม่ต้องพูดถึงกิจการงานอื่น เมื่อคิดอย่างนี้แล้ว ก็เลยเอาการปฏิบัติธรรมะไว้สำหรับเวลาว่าง หรือไม่ก็คิดว่า รอไว้เมื่อแก่เฒ่า เดี๋ยวนี้ยังไม่ว่าง มีงานยุ่งจริง ๆ ไม่มีเวลาปฏิบัติธรรมะ คิดอย่างนี้เพราะยังไม่เข้าใจความหมายของธรรมะและความมุ่งหมายในการปฏิบัติ ยังเข้าใจว่าธรรมะอยู่ในวัด

ธรรมะ คือ ความถูกต้องกับความดี และ**ความถูกต้องกับความดีก็เป็นเรื่องของการงาน** ที่ว่าถูก ก็คือทำงานถูก ที่ว่าดี ก็คือทำงานดี **ผู้ปฏิบัติธรรมะก็คือผู้ที่ทำงานให้ถูกให้ดีนั่นเอง และตรงกันข้าม ถ้าทำผิดทำเสียก็ผิดธรรมะ** โดยนัยนี้หมายความว่า ธรรมะอยู่กับงาน เกิดขึ้นกับงาน แล้วมีประโยชน์หล่อเลี้ยงงานให้เกิดผลโดยตรง อย่างเช่น พระพุทธเจ้าทรงสอน**อิทธิบาท ๔** คือ ให้รักงาน ให้ขยันทำงาน ให้เอาใจใส่ในการงานนั้น และให้ค้นคว้าหาเหตุผลในงาน ลองคิดดูเถิดว่า ธรรมะทั้ง ๔ นี้ ย่อมเกิดขึ้นพร้อมกับขณะที่ทำงานนั่นเอง

ที่ว่า รักงาน นั้นก็หมายความว่า รักงานที่กำลังทำนั่นเอง และการงานทุกอย่างจำเป็นต้องพบอุปสรรค คือ ความขัดข้อง งานที่ประณีตความขัดข้องก็มีมากขึ้น เมื่อพบกับความขัดข้องก็ไม่

ทำอะไรก็มีความสุข เพราะมันสนุก มันท้าทาย มันได้ทำอะไรที่ตัวเองอยากจะทำ ไม่ได้ทำตามคนอื่น ไม่ได้ทำตามคนอื่น ไม่ได้ทำตามคนอื่น... (text is partially obscured by watermark)

มีข้อที่น่าจะทำความเข้าใจกับท่านสาธุชนทั้งหลายอีกข้อหนึ่ง นั่นคือจำนวนของธรรมะ เวลาฟังพระเทศน์ ท่านก็แสดงว่าธรรมะมีถึง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ หรือ ๘๔,๐๐๐ ข้อ ฟังแล้วทำให้หัวใจรู้สึกหม่นหมองที่จะปฏิบัติธรรมะให้สมบูรณ์ คิดดูอย่างคร่าว ๆ ถ้าเรามีอายุถึง ๘๐ ปี เหยียดออกเป็นวันได้ ๒๗,๒๐๐ วัน เเท่านี้ยังไม่พอที่จะปฏิบัติธรรมวันละข้อ

จึงขอทำความเข้าใจกับสาธุชนทั้งหลายว่าความจริง องค์ธรรมะจริง ๆ มีหนึ่งเท่านั้น อยู่ที่จิต เป็นเอกภาพ คือ เป็นอันเดียว เป็นสิ่งเดียว เป็นชิ้นเดียว หมายถึง **อาการที่จิตรักถูกรักดี หรือจิตชอบความถูกต้องดีเท่านั้น** ส่วนที่เราเรียนกันมาทุกวันนี้ เราเรียนอาการของธรรมะ

ถ้าดูอาการที่แสดงออกก็มีมากมายจริง ขอให้ดูพลังไฟฟ้า ถ้าดูตรงที่เราใช้ก็จะเห็นว่าไฟฟ้ามีมาก นี้ดูที่เตาไฟ นั่นเตารีด โน้นพัดลม แม้ไฟฟ้าแสงสว่างก็ยิ่งแยกออกไปอีกเป็นไฟเขียว ไฟแดง ไฟเหลืองมากมายนัก นี่เราดูอาการของไฟฟ้า ทีนี้ถ้าเราจะตามไปดูว่ากำลังไฟฟ้ามันมาจากไหน ให้คนหนึ่งออกจากตู้เย็น คนหนึ่งออกจากเตารีด และคนอื่น ๆ ก็ออกจากคนละจุด เดินย้อนไปตามสายไฟฟ้า เพื่อจะดูกำเนิดของมัน ย้อนไป ๆ ผลที่สุดคนเหล่านั้นก็จะไปเจอกันที่โรงไฟฟ้า และจะพบว่าตัวพลังไฟฟ้าจริง ๆ มีหนึ่งเท่านั้น ส่วนที่เราเห็นนั่นเป็นอาการ ถ้าบ้านเรามีพลังไฟฟ้าไว้แล้วเราอยากจะทำอะไรก็ได้ตามใจหวัง อยากให้ทำความเย็น ก็เอาปลั๊กตู้เย็นเสียบเข้าไป อยากให้ทำความร้อนสำหรับรีดผ้า ก็เอาปลั๊กเตารีดเสียบเข้าไป ประเดี๋ยวก็ร้อน ธรรมะก็เหมือนกัน องค์คุณที่เรียกว่า “ธรรมะ” มีหนึ่งเท่านั้น

อยู่ที่จิต เป็นคุณชาติที่รักถูกรักดี เมื่อคุณชาติอันนี้มีอยู่ในจิตของเราแล้ว ก็เหมือนเมืองที่มีโรงไฟฟ้าใช้ได้หลายอย่าง คือ ต่อมารดาบิดา ธรรมะก็ออกมาเป็นความกตัญญูต่อบุคคล ต่อเพื่อนฝูง ธรรมะก็ออกมาเป็นความซื่อสัตย์ ต่อผู้หลักผู้ใหญ่ ธรรมะก็ออกมาเป็นความเคารพนบนอบ ต่อผู้น้อย ธรรมะก็ออกมาเป็นความเมตตา กรุณา

ที่มาของภาพ: <http://memorieskawang.wordpress.com/>

รวมความว่า เราจะต่อเนื่องกับบุคคลชนิดใดก็ตาม ธรรมะย่อมจะออกมาเหมาะกับบุคคลนั้น ๆ พูด่าง ๆ ก็คือ คนมีธรรมะดีต่อทุกคน ดีที่ปรากฏออกมานั้น คือ อาการของธรรมะ แสดงให้เห็นว่าธรรมะเป็นองค์อันเดียว มีหนึ่งเท่านั้น ส่วนที่เราเรียนกันมาทุก ๆ เช่น หิริ โอตต ปะชันทิ วิริยะ ฯลฯ แลอีกมากมาย นั้นเป็นอาการหรือรัศมีที่แสดงออกจากรวมธรรมะ ที่เรียนก็เพื่อให้รู้ว่า ต่อบุคคลหรือเหตุการณ์อย่างนั้น ๆ เราจะแสดงธรรมะออกในรูปใดเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าเราจะต้องเรียนธรรมะไว้มาก ๆ เพื่อจะได้ผลัดเปลี่ยนเหมือนเสื้อผ้าอย่างนั้นหาไม่ได้ เมื่อทราบอย่างนี้แล้ว การปฏิบัติธรรมะจะรู้สึกว่าง่ายเข้า คือ **ข้อสำคัญอยู่ที่การฝึกอบรมใจของเราเอง** ให้เกิดความรักถูกรักดี ให้นิยมชมชอบกับความถูกต้องดี ให้มีเมตตา กรุณา กับความถูกต้องดี **ความรู้สึกอย่างนี้แหละที่เป็นองค์คุณพิเศษเรียกว่า “ธรรม”**

หากจะมีปัญหาถามว่า **ธรรมะให้อะไรแก่เรา** ขอตอบว่า สิ่งที่ธรรมะให้แก่ผู้ปฏิบัติ ว่ากันอย่างรวบรัดให้เข้าใจง่ายก็มีอยู่ ๒ อย่างคือ **ความสุข** อย่างหนึ่งกับ**ความดี**อีกอย่างหนึ่ง สุขกับดี สองอย่างนี้แหละเป็นผลให้ที่เราจะได้จากธรรมะอย่างแน่นอน จะขอวิเศษจนถึงธรรมะให้สุขก่อน

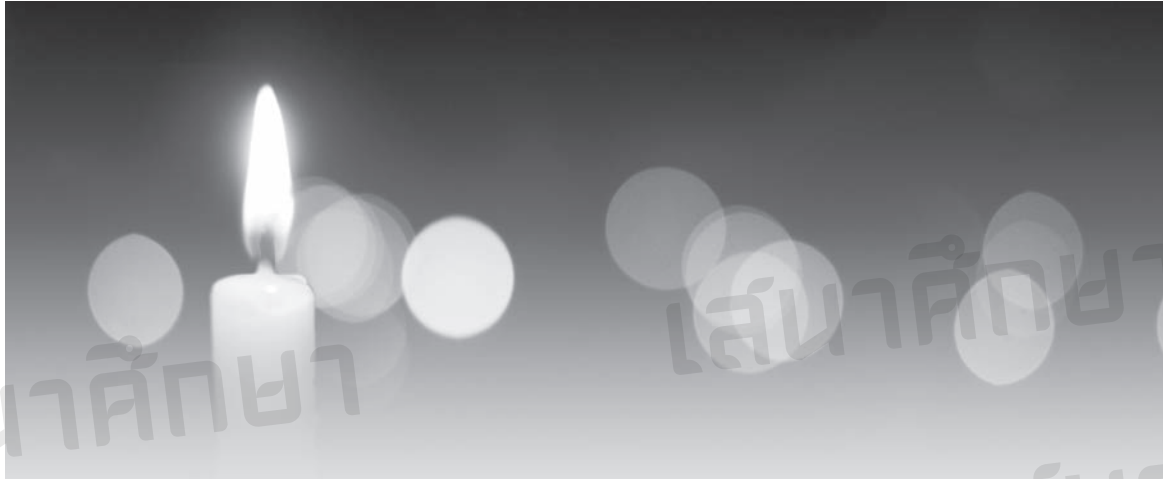
สิ่งที่จะทำให้ความสุขแก่เรานอกจากธรรมะแล้ว ก็ยังมีอยู่มากมาย เช่น บ้าน รถ ตำแหน่ง เงินทอง อาหาร เป็นต้น แล้วธุระอะไรที่เราจะมัวพะวงกับความสุขจากธรรมะอีกเล่า ตัดธรรมะทิ้งเสียแล้วก็ยังมีทางสุขเหลืออีกร้อยทางพันทาง แล้วจะมัวปฏิบัติธรรมะอยู่ทำไม ถูกแล้ว ที่คิดว่าทางสุขยังมีอีกมาก สิ่งที่ย่ำยีมานั้นเป็นทางให้เกิดสุขได้ทั้งนั้น ไม่มีใครคัดค้าน ถึงพระพุทธองค์ก็ได้ตรัสว่า คนเราจะไม่ได้สุขจากสิ่งเหล่านั้น กลับทรงสอนซ้ำ ๆ ซาก ๆ ให้เรา รู้จักหาทรัพย์ รู้จักคบเพื่อน รู้จักครองเหย้าครองเรือน แต่มีข้อคิดอันสำคัญอยู่อันหนึ่งว่า คนเราทุกคนจะต้องมีความสุขจากธรรมะด้วย ใครคิดว่าสุขทางอื่นพอแล้ว ธรรมะไม่เกี่ยว ผู้นั้นคิดผิด และเป็นการคิดผิดอย่างใหญ่หลวงในชีวิตของเขา เพราะอะไร ก็เพราะ**ความสุขที่เราได้จากธรรมะนั้น นอกจากจะไม่เข้ากับความสุขที่ได้จากทรัพย์แล้ว ยังเป็นความสุขที่รองรับความสุขอื่น ๆ ทั้งสิ้น** สุขจากทรัพย์กับสุขจากธรรมะ ไม่เหมือนกัน ต่างกันมากมาย จนไม่อาจแทนกันได้ คล้าย ๆ กับว่า คนที่อยากมีชีวิต แต่แล้วมาคิดว่าลำพังข้าวปลาอาหารก็ทำให้เรามีชีวิตได้ ไม่จำเป็นต้องมีลมหายใจ คิดอย่างนี้ก็เรียกว่าคิดผิด และผิดเอามาก ๆ ด้วย เพราะว่าข้าวปลาอาหารทำให้เรามีชีวิตจริง แต่ว่าจะใช้แทนลมหายใจไม่ได้ ผลที่จะได้จากข้าวปลาอาหารกับผลที่จะได้จากลมหายใจ แม้จะเป็นเรื่องผดุงชีวิตด้วยกัน แต่ก็เป็นคนละอย่างต่างกันอย่างเดียว คือความสุขที่ธรรมะให้เรากับความสุขที่เงินทองให้เรา ไม่ซ้ำกัน และนอกจากจะไม่ซ้ำแล้ว เรายังเห็นได้อีกว่าความสุขที่ได้จากธรรมะนั้น เป็นแม่บทหรือเป็นที่

รวมรับความสุขอื่น ๆ ทั้งสิ้น เสียความสุขที่เกิดจากธรรมะอย่างเดียวสุขอื่น ๆ ก็หลายหมด

บางท่านอาจสงสัยว่า ธรรมะให้ทุกข์ก็มี เช่น ห้ามไม่ให้เราทำอย่างนั้นอย่างนี้ บางอย่างต้องลดความสุขความเพลิดเพลินลง เพราะต้องปฏิบัติธรรมะ ชื่อนี้จริง แต่นั่นก็เป็นฤทธิ์ของธรรมะที่ต่อสู้กับอธรรมเท่านั้น ต้องผ่านรสนั้นไปแล้วสุขจึงเกิด เหมือนเวลาเรากินยา ก็ต้องมีรสขมบ้าง เพื่อนบ้าง เผ็ดบ้าง รสขม ๆ เพื่อน ๆ นี้แหละมันเข้าไปต่อสู้กับโรค ทนกินยาขมด้วยเดียวแล้วเราจะได้กินอาหารอร่อยหลายสิบหลายร้อยชาม ธรรมะก็เช่นเดียวกัน ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติรู้สึกลำบากบ้างในเวลาปฏิบัติ แต่ความลำบากเพราะปฏิบัตินี้แหละ จะทำให้เราพบความสุขสบายภายหลัง

ที่ว่าธรรมะให้ดีนั้นคือ **ธรรมะทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดี**ไม่ว่าใครทั้งนั้น ถ้ามีธรรมะก็เป็นคนดี ผู้ใหญ่มีธรรมะ ก็เป็นผู้ใหญ่ดี ผู้น้อยมีธรรมะก็เป็นเด็กดี นายจ้างมีธรรมะก็เป็นนายดี ลูกจ้างมีธรรมะก็เป็นลูกจ้างดี ผัวมีธรรมะก็เป็นผัวดี เมียมีธรรมะก็เป็นเมียดี ลูกหลานมีธรรมะก็เป็นลูกหลานดี ท่านทั้งหลายคิดดูเองก็ได้ ผู้ชนะที่มีธรรมะก็นำบิณฑู ถึงผู้แพ้ที่มีธรรมะก็น่าเห็นใจ รวมความว่า ธรรมะเข้าที่ใด เป็นดีทุกแห่ง แม้ว่าคนที่เสียผู้เสียคนไปแล้ว เช่น โจรผู้ร้าย ถ้ากลับตัวเป็นคนดีมีธรรมะเมื่อไร คนทั้งหลายก็ยังชมว่าเขาเป็นคนดีกลับเนื้อกลับตัวได้ ธรรมะเป็นของแปลกจริง ๆ คือปรุงใจผู้ประพฤติธรรมให้ดีขึ้น ให้ประณีตขึ้น ให้สูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันโดยไม่มีวันจืดวันจาง

รวมความว่า สิ่งที่ธรรมะให้เราคือ **ความสุขกับความดี** ธรรมะจึงเป็นสิ่งที่มิผู้เรียกร้องทุกหนทุกแห่ง ทั้งในบ้าน ทั้งในวัด ตามถนน บนรถเมล์ บนโรงพัก บนโรงศาล และแม้ในคุกในตะราง ผู้คนเรียกร้องหาธรรมะทั้งนั้น ธรรมะเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ ทั้งคนยากจน ทั้งคนมั่งมี สมตามนัยคาถาพุทธภาษิตที่ตั้งไว้เป็นอุเทศ ณ เบื้องต้นว่า

ธัมโม สุจิณโณ สุขะมาเวหาตี ธรรมะที่บุคคลประพฤติดีแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้ มีอรรถาธิบายดังวิชันนามาด้วยประการฉะนี้

เมื่อพิจารณาหลักความจริงที่ได้รับจากพระธรรมเทศนาดังกล่าว โน้มนำให้เห็นว่าสังคมที่รุ่มรวยขาดความสงบสุข ก็น่าจะมีสาเหตุหนึ่งมาจากคนในสังคมยังเข้าใจคลาดเคลื่อนในการประพฤติปฏิบัติธรรมะนั้นเอง การไม่ปฏิบัติธรรมะที่ให้ความดีและความสุข มีโอกาสที่จะเบียดเบียนผู้อื่นได้ง่าย เช่น ไม่ซื่อสัตย์ ซ้อโกง คุกคาม ทำร้าย ฯลฯ

ปวงชนชาวไทยทั้งหลายคงจำพระปฐมบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ซึ่งพระราชทานไว้ว่า “เราจะปกครองแผ่นดินโดย**ธรรม** เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม” คำว่าโดยธรรม นั้นความหมายส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับธรรมะดังกล่าวข้างต้นนั่นเอง และในพระราชจริยาวัตรที่ทรงดำรงอยู่เสมอ นั้นปวงชนชาวไทยก็ย่อมทราบว่าเป็นมลันไปด้วย**ทศพิธราชธรรม** พระองค์จึงทรงสถิตอยู่ในดวงใจของประชากรราษฎร์ เป็นมิ่งขวัญ เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติมายาวนาน จนแม้คนต่างชาติก็พากันยกย่องสรรเสริญและเทิดทูนในพระมหากษัตริย์คุณและพระเกียรติคุณ

ในด้านกิจการงานซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับต่อคนจำนวนมาก ได้แก่ การบริหารประเทศ การบริหาร

งานท้องถิ่น หรือกิจการภาคธุรกิจต่าง ๆ จึงมีการเน้นถึงการบริหารงานที่ซื่อสัตย์ โปร่งใส มีคุณภาพ จนเกิดคำว่า **Good Governance** สำหรับการบริหารงานภาครัฐ และเราแปลเป็นไทยว่า **ธรรมาภิบาล** และในด้านภาคธุรกิจก็มีคำว่า **Corporate Governance** ซึ่งเราแปลเป็นไทยว่า **บรรษัทภิบาล** อันเป็นการสะท้อนภาพให้เห็นอย่างชัดเจนว่า **ธรรมะ** มีอยู่ในที่ใด ที่นั้นย่อมมีความเจริญก้าวหน้าและสงบสุข

มีการศึกษาปัญหาของชาติ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๔) สรุปปัญหาไว้สั้น ๆ ว่า “เศรษฐกิจดูเหมือนดี แต่สังคมมีปัญหาการพัฒนาไม่ยั่งยืน” ตรงคำว่า “สังคมมีปัญหา” นั้นเองที่เป็นบ่อเกิดของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้นมา เพื่อพัฒนาคนซึ่งเป็นปัจจัยหลักของสังคม

มาถึงปัจจุบันนี้ น่าจะมีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าว่าปัญหาดังกล่าวได้มีการแก้ไขไปแค่ไหนแล้ว และหากสังคมไทยยังประสบกับความรุ่มรวย ชัดแย้ง ไร้ความสุข ขาดความยั่งยืน น่าจะเกิดจากสังคมได้ละเลยธรรมะหรือไม่?

